

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 912/24
7.3.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Радмиле Радић и Иване Марковић Радојевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., са боравиштем у ..., чији је пуномоћник Срђан Ратковић, адвокат из Београда, ул. Београдска број 68, против тужене Републике Србије – Министарства правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Београда, ул. Косовска број 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 282/20 од 28.11.2023. године, у седници већа одржаној дана 7.3.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 282/20 од 28.11.2023. године у ставу првом, другом и трећем изреке.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име нематеријалне штете због неосновано вођеног кривичног поступка у трајању од 1532 месеца исплати износ од по 1.000,00 динара месечно на име претрпљеног психичког бола, као и износ од по 1.000,00 динара месечно на име претрпљеног страха, све са законском затезном каматом, почев од 16.5.2016. године па до коначне исплате, као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде материјалне штете по основу измакле користи, услед немогућности заснивања радног односа у периоду од 23.12.2008. године, па до краја априла 2017. године, због неоснованог кривичног гоњења и његових последица, исплати износ од 17.923.738,08 динара са законском затезном каматом, почев од 23.12.2008. године па до коначне исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 295.250,00 динара. Ставом четвртим изреке, ослобођен је тужилац плаћања судске таксе.

Против наведене пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу побијајући је у

ставу првом, другом и трећем, из свих законом прописаних разлога. Трошкове другостепеног поступка је тражио и определио.

Испитујући правилност пресуде у побијаном делу у границама законских овлашћења из члана 386 Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", број 72/11, 49/13, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужиоца неоснована.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд пази по службеној дужности. Изрека првостепене пресуде је јасна, разумљива и не противречи сама себи и разлозима пресуде, као ни доказима који се налазе у спису и садржи јасне, потпуне и довољне разлоге о свим битним чињеницама, тако да се њена законитост и правилност са сигурношћу може испитати, па не стоје жалбени наводи тужиоца којима се указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је као тужени правноснажном пресудом Општинског суда у Новом Саду П 5064/2006 од 23.4.2007. године обавезан да на име свог доприноса за издржавање ћерке, малолетне ББ, плаћа месечно износ од 25% од својих редовних месечних примања, умањених за порезе и доприносе, почев од 18.10.2005. године, па убудуће, док ова обавеза по закону траје. На основу ове извршне исправе законска заступница малолетне ББ, њена мајка ВВ, поднела је предлог за извршење Општинском суду у Новом Саду дана 23.11.2007. године, који је прецизиран поднеском од 28.11.2008. године и овај предлог је делимично усвојен и извршни суд је донео решење о извршењу И 3346/07 од 10.12.2008. године. Општинском јавном тужилаштву у Новом Саду законска заступница малолетне ББ поднела је кривичну пријаву дана 28.11.2008. године против овде тужиоца, као осумњиченог, због основа сумње да је извршио кривично дело недавање издржавања из члана 195 став 1 КЗ. Поступајући по овој кривичној пријави ОЈТ у Новом Саду је упутило тадашњем Општинском суду у Новом Саду дана 23.12.2008. године захтев Кт 4339/08 за спровођење одређених истражних радњи против осумњиченог АА, те је дана 17.2.2009. године саслушан пред судом у предмету Ки 3058/08 уместо тужиоца његов отац ГГ са ЈМБГ ... који се бранио ћутањем, те је дана 26.5.2009. године ОЈТ у Новом Саду поново уз допис доставило Општинском суду у Новом Саду списе предмета Кт 4339/08 ради спровођења истражних радњи против АА, овде тужиоца, са ЈМБГ ... у ком предкривичном поступку је суд наложио Потражном одељењу МУП-а да изврши потрагу за окривљеним – овде тужиоцем и утврде његово место боравка, те су радници ПИ у Клису отишли на адресу из кривичне пријаве у ..., ул. ..., где им је отац тужиоца дао изјаву да се тужилац одселио и да живи и ради у Црној Гори у ..., без даљих података, тако да тужилац није саслушан у предкривичном поступку, већ је ОЈТ у Новом Саду и без његовог саслушања дана 4.11.2009. године поднело Општинском суду у Новом Саду оптужни предлог против овде тужиоца, као окривљеног, због сумње да је извршио кривично дело недавање издржавања из члана 195 став 1 КЗ, који је предлог према доставници у списима предмета АА примио 3.12.2009. године и то преко адресе ... у ... и дана 18.1.2010. године је ангажовао адвоката Срђана Ратковића, као браниоца. Током целог кривичног поступка који је вођен до његовог правноснажног окончања (26.7.2016. године), тужилац и његов бранилац, сада пуномоћник у овом

поступку, су указивали на незаконито вођење истог, између осталог позивајући се и на решење Центра за социјални рад Града Новог Сада од 3.11.2009. године из ког је утврђено да је ББ, рођеној ...2002. године, признато право на смештај у Дому “...” у ..., почев од 9.10.2009. године, с тим да се трошкови смештаја делом подмирују из оствареног права на туђу негу и помоћ, а делом до пуног износа падају на терет буџета РС. Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 2464/10 од 5.10.2011. године, ставом другим изреке је утврђено да престаје обавеза издржавања овде тужиоца према кћерки ББ. Извршни поступак који је вођен пред Основним судом у Новом Саду против оде тужиоца је окончан обуставом решењем И 418/2010 од 7.10.2014. године, а кривични поступак је окончан обуставом правноснажним решењем Основног суда у Новом Саду К 725/16 од 16.5.2016. године (правноснажно 26.7.2016. године), сходно члану 352 став 1 тачка 3 ЗКП, јер је дана 26.10.2015. године наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења, а на основу члана 258 став 3 ЗКП законски заступник малолетне оштећене ББ је са имовинско-правним захтевом упућена на парницу. По правноснажном окончању кривичног поступка овде тужилац је поднео приговор ради убрзања поступка К 725/16, који је по жалби одбачен решењем Вишег суда у Новом Саду Ржк 3/16 од 7.4.2017. године. Тужилац је закључно са мартом 2008. године имао уговор о делу са Агенцијом за приватизацију, те му овај уговор није продужен, тј. није закључио нови Анекс уговора по одлуци менаџмента агенције, иако је Светска банка дала сагласност закључења Анекса уговора за тужиоца. Тужилац је након тога подносио пријаве за запослење у периоду од јануара 2009. па до октобра 2016. године, али није доставио одговор фирми којима је слао пријаву или ЦВ да је једини разлог одбијања да га запосле било вођење кривичног поступка против њега. Увидом у податке централног регистра обавезног социјалног осигурања за овде тужиоца утврђено је да је у периоду од 15.12.2005. године до 2.10.2006. године био пријављен код послодавца ... – у принудној ликвидацији, као и да је од 3.6.2016. године, па до 2.10.2021. године био пријављен код ..., као послодавца. У периоду закључно до 31.3.2008. године, тужилац је код Агенције за приватизацију остваривао зараду од 2.232,47 евра месечно, а обављеним економско-финансијским вештачењем од стране судског вештака Драгана Ничића, на чију рачунску тачност није било примедби, утврђено је да је, према првој варијанти, изгубљена нето зарада почев од децембра 2008. године па закључно са априлом 2017. године укупно у динарској противвредности обрачуната на износ од 17.923.738,08 динара у нето износу, који представља динарску противвредност износа од 2.232,47 евра месечно за укупно 101 месец по средњем курсу НБС који је опредељен као последњи дан у месецу за месец за који се обрачун врши. Према другој варијанти, судски вештак је обрачун изгубљене зараде тужиоца извршио на основу просечних зарада Републичког завода за статистику за исти период од децембра 2008. до априла 2017. године и то у подваријанти А према просечној заради и према подацима за финансијске делатности, подваријанти Б према подацима за стручне, научне и сличне делатности, будући да тужилац има звање магистра економије. Према другој варијанти-подваријанти А, обрачуната изгубљена зарада тужиоца износи 13.064.782,81 динара, а у подваријанти Б износи 9.801.603,76 динара, све приказано у појединачним месечним износима у табелама које су саставни део налаза.

Чињенично стање је потпуно и правилно утврђено и оно се жалбеним наводима не доводи у сумњу. Неосновани су жалбени наводи тужиоца којима напада слободну оцену доказа првостепеног суда. Наиме, првостепени суд је правилно применио одредбу члана 8 ЗПП, којом је прописано да суд по свом уверењу, на основу савесне и

брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка одлучује које ће чињенице узети као доказане. Слободна оцена доказа подразумева и слободно одлучивање суда које ће доказе извести ради утврђења битних чињеница, а имајући у виду доказне предлоге парничних странака. Стога на правилност побијане одлуке нису од утицаја жалбени наводи којима се указује да је првостепени суд погрешно ценио изведене доказе, с обзиром да је за наведено првостепени суд дао јасне и довољне разлоге.

С тим у вези су неосновани жалбени наводи тужиоца да је првостепени суд половично извео писане доказе – решење Апелационог суда у Новом Саду број Кж1 3737/13 од 24.10.2013. године, јер је првостепени суд наведено решење извео као доказ, те је на основу свих изведених доказа утврдио чињенично стање, које је потпуно и правилно утврђено. Наиме, решењем Апелационог суда у Новом Саду Кж1 3737/13 од 24.10.2013. године, првостепена пресуда Основног суда у Новом Саду пословни број К 2580/10 од 16.9.2013. године је укинута и предмет враћен на поновно суђење. Ово решење никако не може бити доказ незаконитог рада Основног суда у Новом Саду, већ је донето у оквиру законом одређене надлежности Апелационог суда за решавање по жалби, односно за решавање по правном леку.

Према разлозима првостепеног суда општинско јавно тужилаштво у Новом Саду је након изјаве оца тужиоца, који није желео да изнесе одбрану на записнику пред судом од 17.2.2009. године, вратило списе предмета Општинском суду у Новом Саду, ради спровођења одређених истражних радњи према тужиоцу, као окривљеном који је био недоступан, како МУП- у, тако и суду, и по изјави оца се налазио у ... у Црној Гори, на непознатој адреси, због чега овде тужилац није ни могао бити саслушан, нити изнети своју одбрану у тој фази поступка, те је након прибављања писмених доказа ОЈТ у Новом Саду поднело Основном суду у Новом Саду оптужни предлог против овде тужиоца. У том смислу, поступање органа тужене било је законито, како у предкривичном поступку, тако и у кривичном поступку који је вођен у складу са законским овлашћењима, те је наступањем апсолутне застарелости последње рате недавања издржавања 26.10.2015. године донето решење о обустави поступка према тужиоцу, које је постало правноснажно 26.7.2016. године. Вођење кривичног поступка против тужиоца у коме није био лишен слободе, није подобно да проузрокује нематеријалну штету и душевне болове због повреде достојанства и права личности тужиоца, нити страх, јер је орган тужене поступао у оквиру закона, при чему се у парничном поступку не може ценити неправилност примене кривичног закона од стране кривичног суда у кривичном поступку, те нема услова за одговорност тужене за нематеријалну штету, јер је орган тужене поступао примењујући законске прописе и у складу са својим овлашћењима, те се његов рад – вођење кривичног поступка не би могло сматрати неправилним, а наступање застарелости не представља неправилан и незаконит рад органа. Такође, тужилац није доказао ни да је услед кривичног поступка који се против њега водио трпео страх, јер до закључења главне расправе није предложио вештачење од стране вештака неуропсихијатра на околност претрпљеног страха.

У односу на захтев тужиоца за накнаду материјалне штете за утужени период, првостепени суд је оценио да, поред тога што нема незаконитог рада органа тужене, исти је неоснован и из разлога што се престанак ангажовања тужиоца код Агенције за приватизацију не може довести у везу са вођењем кривичног поступка, јер је тужиоцу

уговор о делу престао 31.3.2008. године, а менаџмент агенције је одбио да закључи Анекс уговора знатно пре покретања кривичног поступка (кривична пријава поднета 28.11.2008. године, а захтев тужилаштва спровођење истражних радњи поднет 23.12.2008. године), те је у том смислу тврдња тужиоца о притисцима Основног суда у Новом Саду на агенцију, као и тврдња да би по редовном току ствари, да није вођен кривични поступак против њега, остварио зараду у Агенцији у износу чију исплату тражи, неоснована. У утуженом периоду тужилац није био пријављен као незапослено лице код Националне службе за запошљавање. Подносио је пријаве за запослење за више радних места из своје струке, али није пружио доказе да његове пријаве нису разматране или да су одбијене и да је разлог томе био искључиво вођење кривичног поступка, тако да сходно правилу о терету доказивања није доказао ни да би код другог послодавца остварио зараду.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право и то одредбе члана 172 и 200 Закона о облигационим односима и чланом 18 Законика о кривичном поступку, када је оценио да је тужбени захтев тужиоца неоснован, с обзиром да тужилац током поступка није доказао незаконито поступање органа тужене нити постојање узрочно-последичне везе између штете за коју наводи да је претрпео и незаконитог и неправилног рада органа тужене. За своју одлуку првостепени суд је дао јасне и довољне разлоге које, као правилне, прихвата и овај суд, као другостепени, па пресуду детаљно не образлаже на основу овлашћења из члана 396 став 2 ЗПП-а.

Сама чињеница да је против тужиоца вођен кривични поступак не може се сматрати неправилним и незаконитим радњама органа тужене, без обзира на његов, за тужиоца, повољан исход, с обзиром да су органи тужене поступали у оквиру законом датих овлашћења. Покретање и вођење кривичног поступка представља употребу легалних правних средстава против могућих и потенцијалних учиниоца кривичних дела и подразумева закониту процедуру током које су окривљени заштићени претпоставком невиности. Примена правних средстава не представља неправилан и незаконит рад, ни у ситуацији када је окривљени ослобођен оптужбе, када је оптужба одбијена или поступак обустављен, па је с обзиром на постављени тужбени захтев на тужиоцу био терет доказивања конкретног прописа или радње предузете на његову штету и постојање узрочно-последичне везе између таквих пропуста и радњи које имају карактер неправилног и незаконитог рада органа тужене.

Дакле, у одсуству конкретно утврђених противправних поступака од стране органа тужене, током покретања и трајања кривичног поступка, чињеница да је кривични поступак окончан без осуђујуће пресуде, сама по себи није довољна за закључак о неправилном и незаконитом раду, па тужилац према општим одредбама члана 172 ЗОО нема право на накнаду штете коју потражује. Ни трајање кривичног поступка није од утицаја на одговорност тужене у смислу одредбе члана 172 ЗОО у парничном поступку, с обзиром да је у време трајања кривичног поступка против тужиоца заштита права на суђење у разумном року и права на накнаду штете, настале поводом истог, била обезбеђена у складу са одредбама члана 82, 89 и 90 Закона о Уставном суду ("Службени гласник РС" број 109/07, 99/11 и 18/13-УС) уставном жалбом и према томе члану 8а – 8в Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС" број 116/08...101/13) те накнадом у посебном поступку, те се у овом поступку не

одлучује о повреди права на суђење у разумном року, при чему је утврђено да је приговор ради убрзања поступка К 725/16 овде тужиоца одбачен решењем Вишег суда у Новом Саду Ржк 3/16 од 7.4.2017. године.

Одговорност тужене државе, као правног лица, за штету коју проузрокује њен орган постоји када је трећем лицу штета проузрокована у вршењу или у вези са вршењем функције државног органа, те да је штета настала као последица таквог рада органа, који се може сматрати прекорачењем, злоупотребом или погрешном применом датих овлашћења. Орган који поступа у оквиру законских овлашћења није одговоран за штету прописану чланом 172 став 1 Закона о облигационим односима. Имајући у виду да су органи туженог у конкретном случају поступали у оквиру законских овлашћења, то нема одговорности тужене за накнаду штете у смислу члана 154, 155 и 172 став 1 Закона о облигационим односима.

Неосновани су жалбени наводи тужиоца да је према њему учињен злочин неоснованог кривичног гоњења, уништавања живота и каријере, које се ничим не може оправдати, а да је тужилац имао право на правично суђење и делотворни правни лек у свим фазама кривично-правног третирања, које право није остварио, јер је то пропуст органа поступка и свих који су свесно избегли и онемогућавали тужиоца да то оствари имајући у виду да тужилац није доказао да је користио било каква правна средства којима је указивао на одређене пропусте органа тужене, те да по тим правним средствима није поступано.

На правилност побијане одлуке нису од утицаја ни жалбени наводи да није могао да учествује у истрази, наводећи да је постојао проблем са ЈМБГ бројем, те да је сачињен записник о саслушањем са његовим оцем, који се бранио ћутањем, те да је знатно касније сазнао за вођење кривичног поступка, имајући у виду да, иако се његов отац бранио ћутањем, знао је да се истрага води по кривичној пријави његове бивше снаје, против његовог сина, а због основа сумње да је извршено кривично дело недавање издржавања за његову унуку, те је могао обавестити тужиоца да се води кривични поступак, а тужилац се могао сам интересовати и обратити органу који је водио истрагу о истој, те уложити одговарајућа правна средства и на време изнети своју одбрану, посебно имајући у виду да је обавеза издржавања своје мал. ћерке тужиоцу морала бити позната, јер је постојала правноснажна и извршна пресуда којом је та обавеза била одређена.

Нису основани ни жалбени наводи тужиоца да због кривичног поступка који је вођен против њега није био слободан да учествује у ма којој од ранијих активности од којих је био састављен његов свакодневни живот, да му је одузета слобода рада, запошљавања, да има новац за живот, да се лечи у случају болести и слично, имајући у виду да према тужиоцу није био одређен притвор, јер се није пријавио код Националне службе за запошљавање, преко које је могао остваривати здравствену заштиту и која би посредовала између њега и послодаваца ради проналажења посла у струци тужиоца, посебно имајући у виду његову стручну спрему и значајно искуство које је поседовао.

Неосновани су жалбени наводи тужиоца да му је неоправданом осудом, односно неоснованим лишењем свих права слободног човека, повређено једно од највреднијих тужиочевих добара, као човека, а то је његово достојанство и слобода. Наиме, тужилац није неоправдано осуђен, а за време вођења кривичног поступка је био заштићен

претпоставком невиности, те му није ни био одређен притвор, и у том смислу му слобода и достојанство нису били угрожени, а чињеница да је поступак обустављен против њега је управо супротан наводима тужиоца, да се ради о неоправданој осуди.

Без утицаја су жалбени наводи тужиоца да орган који поступа у оквиру законских овлашћења свакако може бити одговоран због евентуално погрешног тумачења законске норме, имајући у виду да управо из тог разлога постоје правни лекови, те да је тужилац могао указати на пропусте у поступању органа тужене у правним лековима по којима би се онда морало одлучивати о томе. Без утицаја на правилност пресуде су и жалбени наводи тужиоца да свако има право на рехабилитацију и накнаду штете, ако је без основа или незаконито лишен слободе, притворен или осуђен за кажњиво дело, имајући у виду да тужилац није био лишен слободе, нити осуђен пресудом кривичног суда.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их посебно не образлаже, јер налази да нису од утицаја на доношење другачије одлуке на основу овлашћења из члана 396 став 1 ЗПП.

С обзиром на исход спора и постигнути успех странака, потврђена је и одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем изреке ожалбене пресуде, који су туженој досуђени и одмерени правилном применом одредбе чланова 153 и 154 ЗПП, као и Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, важеће у време доношења одлуке.

Са свега изложеног, применом чл. 390 и 401 тачка 2 ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке пресуде, а на основу овлашћења из члана 165 у вези члана 153 ЗПП-а, као у ставу другом изреке, имајући у виду да тужилац није успео у другостепеном поступку.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић